

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 254/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Marcel Mašan, s.r.o., Dostojevského 12, Poprad, proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 4T/23/2017-435 z 23. novembra 2020, uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 4To/8/2021-461 z 28. apríla 2021 a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tdo 81/2021 zo 4. novembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 24. januára 2022 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva podľa čl. 8 ods. 2 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4T/23/2017-435 z 23. novembra 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4To/8/2021-461 z 28. apríla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Tdo 81/2021 zo 4. novembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Navrhujú napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli napadnutým rozsudkom okresného súdu uznaní vinnými zo spáchania prečinu ohrozovania a poškodzovania

životného prostredia podľa § 301 ods. 1 Trestného zákona [pretože v bližšie nezistenom čase od jesene roku 2014 do 24. februára 2015 o 6.40 h nezabezpečili na bioplynovej stanici pravidelné vykonávanie kontroly skladov a skúšky tesností potrubí, uzatváracích armatúr, nádrží a prostriedkov na prepravu hnojivovej zmesi – fugátu, nezabezpečili vykonávanie pravidelnej údržby a opravy bioplynovej stanice, čím konali v rozpore s § 39 ods. 2 písm. d) Zákona o vodách, v dôsledku čoho nebolo včas zistené prasknutie špirály čerpadla typu SIGMA 100-GFHU 20-5 VO-1413, cez ktoré začal fugát vytekať cez areál bioplynovej stanice do potoka Rovný a do Slavkovského potoka, v dôsledku čoho došlo 24. februára 2015 k organickému znečisteniu potoka, náhlemu poklesu obsahu kyslíka vo vode a v priebehu niekoľkých desiatok sekúnd až niekoľkých minút k hromadnému úhynu rôznych druhov rýb, čím spôsobili škodu spolu v sume 25 242,41 eur, pozn.]. Za to im okresný súd podľa § 301 ods. 1, § 36 písm. j), § 38 ods. 2 a 3 a § 56 ods. 1 a 2 Trestného zákona uložil peňažný trest 800 eur a pre prípad úmyselného zmarenia peňažného trestu im podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona uložil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 mesiacov.

3. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu sťažovatelia podali odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol. Následne napadnuté uznesenie krajského súdu napadli podaním dovolania, o ktorom bolo rozhodnuté napadnutým uznesením najvyššieho súdu, a to tak, že dovolanie podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (s poukazom na absenciu naplnenia dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pozn.) odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia poukázali na to, že podstatou skutku bolo posúdenie odbornej otázky (následne bližšie špecifikovali, aké odborné otázky mali byť podľa nich v rámci súdnych konaní riešené, resp. čo bolo potrebné posúdiť znalcom a až následne rozhodnúť o zodpovednosti sťažovateľov, pozn.). Vo vzťahu k okresnému súdu a krajskému súdu namietli, že sa odmietli zaoberať argumentmi obhajoby (spočívajúcimi v tvrdení, že išlo o nesprávne projektové riešenie, pozn.). Tiež namietali, že v tomto smere súdy nevykonali žiadne dôkazy a krajský súd navyše vyslovil, že bioplynová stanica vrátane vypúšťacieho zariadenia fugátu musí byť postavená bez technických väd, pretože prešla kolaudačným rozhodnutím a bolo vydané kolaudačné rozhodnutie na jej prevádzku (doplnili, aká skutková okolnosť podľa nich odporuje uvedenému tvrdeniu, pozn.). Porušenie práva na spravodlivý súdny proces vidia teda v tom, že súdy si osvojili právo rozhodnúť o odborných a technických otázkach, pričom na to nemali odbornosť, navyše, posúdenie vykonali v neprospech sťažovateľov (pričom od tohto posúdenia závisela ich trestnoprávna zodpovednosť, pozn.). Poukázali na to, že okresný súd a krajský súd odmietli vo veci konať s odôvodnením, že nedošlo k pochybeniu, že krajský súd odmietol návrhy na doplnenie dokazovania. Tiež namietli, že sa súdy odmietli zaoberať otázkou materiálneho korektívu, ktorého použitie sťažovatelia žiadali v odvolaní aj dovolaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namiatané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva podľa čl. 8 ods. 2 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu, napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

III.1. K namiatanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom okresného súdu:

6. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na princípe subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy). Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Z uvedeného vyplýva, že v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namiataným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu. Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľov je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, ktorých porušenie sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 229/2022).

7. Ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh, sťažovatelia podali proti napadnutému rozsudku odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd, ktorý tak aj učinil svojím napadnutým uznesením, ktorým odvolanie sťažovateľov podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol. Sťažovatelia teda mali k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich práv, ktorý aj využili.

8. Zároveň aj zo samotného znenia § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyplýva, že ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľov vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

9. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu konštatuje existenciu procesnej prekážky brániacej prerokovaniu tejto časti ústavnej sťažnosti, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namiatanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu:

10. Vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovatelia mali možnosť podať proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie najvyššiemu súdu,

ktorú taktiež využili, a najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením. Zároveň je potrebné dodať, že v podanej ústavnej sťažnosti uplatnili v zásade totožné námietky (ako to vyplýva z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, pozn.), ktoré predostreli v dovolaní (namietali riešenie odborných – technických otázok súdom, ktoré však bolo podľa nich potrebné posúdiť znalcom a na základe toho rozhodnúť o ich zodpovednosti, tiež odmietnutie zaoberať sa predloženými argumentmi sťažovateľov a nevykonanie navrhnutých dôkazov, ako aj ne/uplatnenie materiálneho korektívu v ich veci, pozn.).

11. Ústavnú sťažnosť v tejto časti bolo preto taktiež potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

III.3. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

12. Vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd musí konštatovať, že ústavná sťažnosť sťažovateľov je nedostatočná, pretože jej chýba relevantné ústavnoprávne odôvodnenie [§ 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde] vzťahujúce sa na napadnuté uznesenie najvyššieho súdu. Je základnou povinnosťou sťažovateľov, aby čo najpresnejšie opísali skutkový stav, z ktorého vyvodzujú svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností však v zmysle zákona o ústavnom súde musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu, a to tak, aby konkrétnym vecným okolnostiam bolo adresne priraditeľné porušenie niektorého zo sťažovateľmi označených práv. Nie je postačujúce, ak sťažovatelia v ústavnej sťažnosti odôvodnia namietané porušenie svojich práv výlučne odvolaním sa na relevantnú právnu úpravu či judikatúru súdnych autorít. Konanie podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sa už pri jeho začatí vyznačuje bezvýnimčným uplatňovaním dispozičnej zásady, a preto ústavný súd nie je oprávnený „dopĺňať“ vlastným hodnotením sťažnosti ako celku taký petit sťažnosti, resp. jej odôvodnenie, ktoré nespĺňajú požiadavky kladené na ich kvalitu zákonom o ústavnom súde (I. ÚS 683/2022, ZNaU 96/2022). V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilnú judikatúru, podľa ktorej absencia zmysluplného, ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ako východiskového rámca ústavnej sťažnosti spôsobuje nedostatok zákonom ustanovenej náležitosti podľa § 43 ods. 1 v spojení s § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde a je dôvodom na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom (IV. ÚS 124/08, III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 225/2016, III. ÚS 313/2016, I. ÚS 291/2017, III. ÚS 570/2017, IV. ÚS 91/2018, IV. ÚS 343/2020, IV. ÚS 572/2020, I. ÚS 229/2022).

13. Z hľadiska predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti je v tomto konkrétnom prípade východiskové ustanovenie § 45 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 tohto zákona neustanovuje inak. Len subjektívny názor sťažovateľov o porušení nimi namietaných práv, resp. v zásade úplná absencia akéhokoľvek ústavnoprávne relevantného odôvodnenia či predstretia ústavnoprávne relevantnej argumentácie vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu [pričom len samotná konštatácia sťažovateľov (obsiahnutá v jedinej vete, pozn.) o „nepoužití“ materiálneho korektívu, avšak bez akéhokoľvek ďalšieho argumentačného rozvinutia, nie je spôsobilá naplniť požiadavku relevantného odôvodnenia, pozn.] spôsobuje za následok to, že tento návrh

sťažovateľov (v danej časti, pozn.) v konaní pred ústavným súdom (navyše právne zastúpených, pozn.) trpí absenciou zákonných náležitostí (medzi ktoré je právne aj vecne nevyhnutné zaradiť najmä ústavnoprávne relevantné odôvodnenie podaného návrhu, pozn.).

14. Ústavný súd s poukazom na uvedené zároveň zdôrazňuje, že v zmysle svojich právomocí a postupu nemá podľa ústavy a zákona o ústavnom súde postavenie vyšetrovacieho orgánu, ktorý si sám vyabstrahuje obsah podania sťažovateľov tak, aby o ňom mohol rozhodnúť, za predpokladu, že tak neurobili samotní sťažovatelia.

15. Ústavnému prieskumu sťažovateľmi napadnutého uznesenia najvyššieho súdu tak bráni argumentačná nedostatočnosť (resp. v zásade jej úplná absencia, pozn.) ústavnej sťažnosti v tejto časti, v ktorej absentujú elementárne a ústavnoprávne relevantné skutočnosti čo i len nasvedčujúce jej opodstatnenosti. Ústavná sťažnosť preto v danom rozsahu nespĺňa požiadavky kvalifikovanej ústavnej sťažnosti, ktorá by zodpovedala zákonným požiadavkám, pretože neobsahuje relevantnú ústavnoprávnu argumentáciu [požiadavka plynúca z § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde]. Pretože sa nesplnenie zákonom stanovených náležitostí týka základnej obsahovej náležitosti ústavnej sťažnosti (úplná absencia, resp. ústavnoprávna nedostatočnosť odôvodnenia tejto časti ústavnej sťažnosti, pozn.), ústavný súd sťažovateľov nevyzýval na odstránenie tohto nedostatku (m. m. II. ÚS 102/2019, I. ÚS 229/2022).

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku náležitostí ustanovených zákonom.

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. mája 2024

Miloš Maďar
predseda senátu